

Obsah

Seznam zkratek	11	3.3.3 Držení plodu	71
1 Úvod a předmluva	15	3.3.4 Naléhání plodu	72
2 Historie českého porodnictví a jeho osobnosti (E. Čech)	17	3.4 Celková životospráva a pracovní zařazení ženy v těhotenství (J. Tošner) ...	74
3 Fyziologické těhotenství	21	3.4.1 Strava	74
3.1 Přehled anatomie významné pro porodnictví (L. Pilka, B. Srp)	21	3.4.2 Pohlavní styk v graviditě	75
3.1.1 Kostěná pánev	21	3.4.3 Cvičení	75
3.1.2 Měkké porodní cesty	24	3.4.4 Spánek	75
3.1.3 Vaječníky	25	3.4.5 Péče o stolici a močení	75
3.1.4 Děloha	28	3.4.6 Tělesná hygiena	75
3.1.5 Pochva	31	3.4.7 Kouření	76
3.1.6 Zevní ženské pohlavní orgány (zevní rodidla)	32	3.4.8 Alkohol a drogy	76
3.1.7 Ženský prs	34	3.4.9 Oděv	76
3.2 Vznik a vývoj těhotenství (K. Maršál) ...	35	3.4.10 Zaměstnání	76
3.2.1 Změny ve funkci vaječníku v těhotenství a vývoj deciduální děložní sliznice	35	3.4.11 Cestování	76
3.2.2 Oplodnění a vývoj oplodněného vejce	36	3.5 Léky v graviditě (P. Gerych)	76
3.2.3 Vývoj, růst a zrání plodu	39	3.5.1 Obecná část	76
3.2.4 Trvání těhotenství	45	3.5.2 Přehled základních lékových skupin	77
3.2.5 Změny mateřského organismu v těhotenství	45	3.6 Některé právní problémy v porodnictví (P. Čepický)	83
3.2.6 Pupečník	49	3.6.1 Postup lege artis	83
3.2.7 Placenta – morfologie, uložení, funkce	49	3.6.2 Informovaný souhlas	84
3.2.8 Obaly plodového vejce	52	3.6.3 Negativní reverz	84
3.2.9 Plodová voda	53	3.6.4 Povinná mlčenlivost	85
3.2.10 Hormonální regulace (D. Cibula) ...	54	3.6.5 Pracovní neschopnost	85
3.2.11 Imunologie těhotenství (T. Fučíková)	58	3.6.6 Mateřská a rodičovská dovolená ...	85
3.3 Uložení plodu na konci těhotenství (B. Srp)	64	3.7 Psychologie těhotenství (J. Tošner)	86
3.3.1 Poloha plodu	64	3.8 Etické aspekty v těhotenství (J. Tošner) ..	87
3.3.2 Postavení plodu	68	3.8.1 Interrupce	87
		3.8.2 Asistovaná reprodukce	87
		3.8.3 Délka hospitalizace	88
		3.8.4 Vedení porodu	88
		3.8.5 Analgezie za porodu	88
		3.8.6 Přítomnost partnera u porodu	88
		3.8.7 Porod v domácnosti	89
		3.8.8 Anonymní porod	89
		3.8.9 Odběr pupečnickové krve	89
		3.8.10 Umírání	89
		3.8.11 Hospodárnost	89

3.8.12	Chyby zdravotníků	89	5.6.4	Kontraindikace k indukci porodu	150
3.8.13	Kvalita péče	89	5.6.5	Podmínky indukce porodu	151
3.8.14	Finanční hodnocení práce zdravotníka	90	5.6.6	Metody preindukce porodu	151
3.8.15	Jednání zdravotníka	90	5.6.7	Metody indukce porodu	151
3.8.16	Dodržování etiky v těhotenství	90	5.6.8	Programovaný porod	152
3.8.17	Etika medikamentózní léčby	91	5.6.9	Frekvence indukci porodu	152
3.8.18	Alternativní způsoby léčby	91	5.7	Fyziologické šestinedělí (<i>V. Rokytová</i>)	153
3.8.19	Etika zdravotnických zařízení	91	5.7.1	Anatomické a fyziologické změny v šestinedělí	153
4	Porodnické vyšetření a prenatální péče (<i>B. Srp</i>)	93	5.7.2	Pozdní šestinedělí	158
4.1	Identifikační a další osobní data a údaje vyšetřované	93	6	Novorozenec (<i>K. Liška</i>)	161
4.2	Porodnická anamnéza	93	6.1	Klasifikace novorozenců	161
4.3	Vlastní porodnické vyšetření	95	6.2	Poporodní adaptace novorozence	161
4.3.1	Komplexní vstupní diagnostické vyšetření na začátku gravidity	95	6.3	Posouzení stavu novorozence	163
4.3.2	Prenatální péče	104	6.4	Ošetření fyziologického novorozence	165
4.3.3	Porodnické vyšetření na konci těhotenství a za porodu	107	6.5	Pobyt na novorozeneckém oddělení, screeningy, propuštění	165
5	Fyziologický porod (<i>B. Srp</i>)	121	6.6	Základy výživy novorozence	166
5.1	Definice porodu	121	6.7	Hypoxický novorozenec a důsledky intrapartální hypoxie plodu	166
5.2	Plod jako subjekt porodu	121	6.8	Resuscitace novorozence	171
5.2.1	Hlavička donošeného plodu	121	6.9	Porodní poranění plodu	175
5.2.2	Trup plodu	123	6.10	Péče o nedonošené novorozence s velmi nízkou porodní hmotností	177
5.3	Mechanismus porodu v poloze záhlavím	124	7	Nepravidelnosti a patologie těhotenství, porodu a šestinedělí	179
5.3.1	Období biologické přípravy těhotné k porodu	124	7.1	Rizikové a patologické těhotenství (<i>Z. Štembera</i>)	179
5.3.2	Mechanismus I. porodní doby	125	7.2	Poruchy délky těhotenství (<i>Z. Hájek</i>)	182
5.3.3	Mechanismus II. porodní doby u plodů v poloze záhlavím	132	7.2.1	Potrat	182
5.3.4	Mechanismus III. porodní doby a poporodní období	135	7.2.2	Předčasný porod	189
5.3.5	Fyziologické změny na hlavičce plodu podmíněné porodem	136	7.2.3	Prodloužené těhotenství, potermínová gravidita	195
5.4	Lékařské vedení porodu	136	7.3	Ektopické těhotenství (<i>E. Cech</i>)	197
5.4.1	Přijem rodičky	136	7.3.1	Tubární ektopické těhotenství (graviditas tubaria)	198
5.4.2	Vedení I. porodní doby	137	7.3.2	Ektopické těhotenství v dalších lokalizacích a formách	201
5.4.3	Vedení II. porodní doby	138	7.3.3	Léčba ektopického těhotenství (<i>D. Kužel</i>)	202
5.4.4	Vedení III. porodní doby a poporodního období	139	7.4	Nepravidelnosti plodového vejce (<i>Z. Hájek</i>)	204
5.5	Léky, analgie a anestezie porodnictví (<i>A. Pařízek</i>)	141	7.4.1	Nepravidelnosti vývoje plodu v začátku těhotenství vedoucí k jeho zániku	204
5.5.1	Léky za porodu	141	7.4.2	Vrozené vývojové anomálie plodu	205
5.5.2	Porodnická analgie a anestezie	143	7.4.3	Abnormální vývoj plodu z důvodů jeho onemocnění (<i>Z. Žižka</i>)	209
5.6	Preindukce a indukce porodu (<i>A. Roztočil</i>)	148	7.4.4	Poruchy růstu plodu (<i>Z. Hájek</i>)	216
5.6.1	Definice pojmů	148	7.4.5	Hypoxie plodu (<i>K. Marsál</i>)	220
5.6.2	Indikace k preindukci a k indukci porodu	150	7.4.6	Vícečetné těhotenství (<i>M. Kudela</i>)	225
5.6.3	Indikace nelékařské postrádající medicinský důvod k ukončení těhotenství	150			

7.5	Nepravidelnosti v uložení plodu a patologie plodových obalů	230	7.14.1	Subinvoluce děložní, lochiometra	364
7.5.1	Nepravidelná a patologická polohy plodu (<i>B. Srp</i>)	230	7.14.2	Krvácení v šestinedělí	364
7.5.2	Patologie pupečnicku (<i>L. Pilka</i>)	245	7.14.3	Infekce v šestinedělí	365
7.5.3	Placentární poruchy (<i>J. Zikmund</i>)	247	7.14.4	Poruchy laktace	371
7.5.4	Nepravidelnosti plodových blan a plodové vody (<i>J. Zikmund</i>)	253	7.14.5	Zástava laktace	372
7.6	Celková onemocnění v těhotenství	254	7.15	Toxické vlivy v těhotenství	
7.6.1	Rané gestózy (<i>Z. Hájek</i>)	254	(<i>K. Maršál</i>)	372	
7.6.2	Hypertenzní nemoci v těhotenství (<i>Z. Hájek</i>)	255	7.15.1	Narkotika (toxikomanie)	372
7.6.3	Urologické komplikace v těhotenství (<i>A. Martan</i>)	263	7.15.2	Alkohol	373
7.6.4	Nemoci trávicího ústrojí, jater a pankreatu (<i>Z. Hájek</i>)	268	7.15.3	Kouření	373
7.6.5	Hematologické poruchy a nemoci v průběhu těhotenství (<i>T. Binder</i>)	271	7.15.4	Ionizující záření, magnetická rezonanční tomografie, ultrazvuk	374
7.6.6	Kardiovaskulární onemocnění a těhotenství (<i>T. Binder</i>)	279	7.16	Perinatální a mateřská mortalita a morbidita – hlavní ukazatele perinatální péče (<i>P. Velebil</i>)	374
7.6.7	Endokrinní onemocnění v těhotenství (<i>A. Roztočil</i>)	287	8	Porodnické vyšetřovací metody	383
7.6.8	Kožní onemocnění v těhotenství (<i>M. Větr</i>)	295	8.1	Prenatální diagnostika vrozených vývojových vad (<i>P. Calda</i>)	383
7.6.9	Neurologická onemocnění v těhotenství (<i>A. Roztočil</i>)	299	8.1.1	Screening vrozených vývojových vad plodu	383
7.6.10	Respirační onemocnění v těhotenství (<i>A. Roztočil</i>)	303	8.1.2	Invasivní metody prenatální diagnostiky	387
7.6.11	Maligní onemocnění v těhotenství (<i>M. Větr</i>)	304	8.1.3	Základy fetální terapie	394
7.6.12	Autoimunitní onemocnění v těhotenství (<i>Z. Hájek</i>)	308	8.1.4	Étické problémy prenatální diagnostiky	398
7.6.13	Chirurgická onemocnění a výkony v těhotenství (<i>A. Roztočil</i>)	309	8.2	Ultrazvuková zobrazovací diagnostika v porodnictví (<i>E. Čech</i>)	400
7.6.14	Nezánětlivá gynekologická onemocnění v těhotenství (<i>A. Roztočil</i>)	312	8.2.1	Základní fyzikální principy ultrazvuku	401
7.6.15	Infekce v těhotenství (<i>J. Mašata</i>)	315	8.2.2	Ultrazvuková zobrazovací technika	402
7.6.16	Specifické infekce v těhotenství, které ovlivňují plod (<i>J. Mašata</i>)	318	8.2.3	Otázky bezpečnosti ultrazvukové diagnostiky	404
7.7	Tromboembolické příhody v porodnictví (<i>Z. Hájek, B. Srp</i>)	327	8.2.4	Přínos a limity ultrazvukové techniky v těhotenství	404
7.8	Porodnické hemoragie (<i>Z. Hájek</i>)	332	8.2.5	Ultrazvuková biometrie	405
7.8.1	Poruchy krevní srážlivosti	332	8.2.6	Ultrazvuková placentografie	409
7.8.2	Hypovolemický šok	337	8.2.7	Diagnostika patologií v časném těhotenství	413
7.9	Nepravidelnosti pánve (<i>B. Srp</i>)	338	8.2.8	Ultrazvuk v prenatální genetické diagnostice	415
7.10	Poruchy mechanismu I. a II. porodní doby (<i>B. Srp</i>)	343	8.2.9	Další diagnostické možnosti ultrasonografie	426
7.11	Syndrom mrtvého plodu (<i>Z. Hájek</i>)	355	8.2.10	Praktické provádění ultrazvukové diagnostiky v České republice	429
7.12	Nepravidelnosti III. porodní doby a poporodního období (<i>J. Zikmund</i>)	358	8.3	Ultrazvuková flowmetrie (<i>K. Maršál</i>)	432
7.13	Porodní poranění (<i>J. Zikmund</i>)	360	8.3.1	Fyzikální princip a technika dopplerovské flowmetrie	432
7.14	Poruchy šestinedělí (<i>V. Rokytová, T. Fait</i>)	364	8.3.2	Dopplerovská flowmetrie v normálním těhotenství	434
			8.3.3	Hemodynamické změny při hypoxii plodu	434

8.3.4	Dopplerovská flowmetrie jako klinický diagnostický test ...	435	9.1.1	Umělé ukončení těhotenství na žádost ženy	479
8.4	Vyšetření plodu magnetickou rezonancí (<i>P. Engliš</i>)	435	9.1.2	Umělé ukončení těhotenství ze zdravotních důvodů	479
8.5	Amnioskopie (<i>K. Maršál</i>)	438	9.1.3	Metody umělého ukončení těhotenství	480
8.6	Intra- a postnatální vyšetření acidobazické rovnováhy a krevních plynů (<i>K. Maršál</i>) ...	439	9.1.4	Komplikace v souvislosti s umělým ukončením těhotenství	483
8.6.1	Vyšetření acidobazické rovnováhy a krevních plynů plodu za porodu	439	9.1.5	Podíl umělého ukončení těhotenství na ostatních způsobech ukončení těhotenství	485
8.6.2	Postnatální vyšetření pupečnickové krve	440	9.2	Instrumentální revize děložní dutiny ...	485
8.7	Kardiotokografie (<i>B. Šrp</i>)	441	9.3	Cerclage	486
8.7.1	Princip metody	441	9.4	Přípravné operace	486
8.7.2	Současná kardiotokografická snímací technika	442	9.5	Dilatace děložního hrdla a branky	488
8.7.3	Základní CTG parametry fetální srdeční frekvence plodu a jejich diagnostický význam	447	9.5.1	Dilatace nekrvavá (distanzní) ...	488
8.7.4	Kardiotokografie v těhotenství ...	455	9.5.2	Dilatace krvavá (chirurgická) ...	489
8.7.5	Kardiotokografie za porodu	465	9.6	Obrat plodu	490
8.7.6	Kardiotokografie u předčasných porodů	470	9.6.1	Obrat zevními hmaty	490
8.8	Intrapartální fetální pulzní oxymetrie (<i>A. Roztočil</i>)	471	9.6.2	Obrat vnitřními hmaty	491
8.8.1	Definice	471	9.6.3	Obrat kombinovanými (sruženými) hmaty podle Braxtona-Hickse ...	493
8.8.2	Princip metody	471	9.7	Extrakce plodu	493
8.8.3	Použití pulzní oxymetrie	471	9.7.1	Digitální extrakce (Mauriceaův hmat)	495
8.9	Intrapartální analýza S-T segmentu (STAN) (<i>Z. Hájek</i>)	472	9.7.2	Manuální extrakce plodu	495
8.10	Laboratorní vyšetřovací metody v těhotenství (<i>J. Mašata</i>)	474	9.8	Porodnické kleště	500
8.10.1	Těhotenský test	474	9.8.1	Konstrukce kleští	500
8.10.2	Biochemická vyšetření pro screening genetických onemocnění a vývojových vad ...	474	9.8.2	Typy kleští užívaných v našem porodnictví	501
8.10.3	Krevní skupina, Rh-faktor, krevní obraz	475	9.8.3	Podmínky pro porod per forcipem	505
8.10.4	Hemokoagulační vyšetření, trombofilní mutace	475	9.8.4	Indikace k ukončení porodu kleštěmi	505
8.10.5	Diagnostika pohlavně přenosných onemocnění	475	9.8.5	Základní technika výkonu při vybavení hlavíčky kleštěmi z pánevního východu	505
8.10.6	Diagnostika poševních infekcí ...	476	9.8.6	Některé speciální situace při porodu per forcipem	507
8.10.7	Jaterní testy	477	9.8.7	Extrakce hlavíčky z vyšších pánevních rovin	511
8.10.8	Testy funkce močového systému ...	477	9.8.8	Komplikace při porodu per forcipem	512
8.10.9	Diagnostika diabetes mellitus ...	477	9.9	Vakuumextrakce	513
8.10.10	Antifosfolipidové protilátky ...	477	9.9.1	Technické zařízení	513
8.10.11	Mikroanalýza krevních plynů plodu po porodu v pupečnickové krvi	477	9.9.2	Podmínky pro vakuumextrakci ...	513
9	Operace v souvislosti s těhotenstvím a porodem (<i>E. Čech</i>)	479	9.9.3	Indikace	513
9.1	Metody umělého ukončení těhotenství	479	9.9.4	Technika výkonu	513
			9.10	Cisárský řez	514
			9.10.1	Podmínky k cisárskému řezu ...	516
			9.10.2	Indikace k cisárskému řezu ...	516
			9.10.3	Přehled operačních metod	517
			9.10.4	Předoperační vyšetření a příprava	518

9.10.5 Operační technika při supracervikálním transperitoneálním císařském řezu	520	hlavičky	524
9.10.6 Pooperační péče	522	9.11.3 Punkce následné hlavičky	524
9.10.7 Vedení porodu po předcházejícím císařském řezu	522	9.11.4 Dekapitace	524
9.10.8 Komplikace porodu per sectionem caesaream	522	9.11.5 Další zmenšovací výkony	524
9.10.9 Frekvence císařského řezu	523	9.12 Operace ve třetí porodní době a v raném šestinedělí	524
9.11 Zmenšovací operace	524	9.12.1 Manuální vybavení lůžka	525
9.11.1 Kranioklazie	524	9.12.2 Revize děložní dutiny	526
9.11.2 Punkce hydrocefalické		Epilog	529
		Rejstřík	531

AB	abortus – potrat
AC	abdominální circumference – obvod břicha plodu
ACA	antioxifosfolipidové protilátky
aCl	antikardiolipinové protilátky
ACTH	adrenokortikotropní hormon
ADA	American diabetes association – americká asociace pro diabetes
AE	edukace/taktie
ACHE	acetylcholinesteráza
AIDS	syndrom získané imunodeficiency
αMSH	α-melanocyty stimulující hormon
AMC	amniocentéza
ANA	antinucléární protilátky
APA	antioxifosfolipidové protilátky
APC	aktivovaný protein C
APF	apendektomie
APS	antioxifosfolipidový syndrom
aPTT	aktivovaný parciální tromboplastinový čas
ASA	lysylina acetylcholinová
AST	aspartátaminotransferáza
AT III	antitrombin III
BE	breast access
beta EP	beta-endorfin
beta-LPH	beta-lyptotropní hormony
BFC	blood flow classes – třídy průtoku krve
BMI	body mass index – index tělesné hmotnosti
BPD	1. biparietální diameter – šířka průměr trupu plodu 2. bronchopulmonální dysplazie
BPS	biophysical score – biofyzikální skóre
BT	basální tonus
CA 125	cancer antigen 125 – rakovinový marker
CMP	cyklická cinnamofosfátasy

CAP	contraction-associated proteins – kontrakční bílkoviny
CCAM	cystická adenomatozní malformace plic
CCT	cervikokraniální tlak
CMP	cévní mozková příhoda
CMV	cytomegalovirus
CNS	centrální nervový systém
CRH	corticotropin-releasing hormone – kortikotropin stimulující hormon
CRL	crown-rump length – tělesná délka plodu
CRP	C reaktivní protein
CS	cervix score – cervix skóre
CT	computer tomography – výpočetní tomografie
CTG	kardiotokografie
CVID	common variable immunodeficiency – běžná variabilní imunodeficiency
CVS	chorion villi sampling – odběr vzorku choriových tkví
CW	continuous wave doppler – kontinuální dopplerovská technika
ČGOS	Česká gynekologická a porodnická společnost
ČNU	česká zdravotnická úniom
DFA	direct immunofluorescence
DHEAS	dehydroepiandrosteron-sulfát
DIC – DIL	diseminovaná intravaskulární koagulace
DIP	decelratio iura partum – zpoždění frekvence srce plodu za porodu
DM	diabetes mellitus
DMO	dětská mozková obrna
DNA	deoxyribonukleová kyselina
EAPM	Evropská asociace perinatální medicíny

